

MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS

2019. aasta tegevuse eesmärgid (tegevuskava)

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet. Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus ettevõtjate võimalusi ligipääsuks finantsvahenditele, nõustab ettevõtjaid, toetab kutseõpet, kujundab maaelu mainet ja seeläbi parandab ettevõtluskeskkonda ning loob soodsamaid elutingimusi maal.

Tegevuskava kohaselt ei võta sihtasutus ette tegevusi, mis võiksid oluliselt vähendada sihtasutuse omakapitali.

Sihtasutuse tegevused eesmärgi saavutamiseks on järgmised:

1. Käendamine
2. Laenamine
3. Investorvõrgustike arendamine ja kaasamine maaettevõtluse edendamiseks
4. Sihtfondide haldamine
5. Nõustamine
6. Tunnustamine ja toetamine

1. Käendamine

Sihtasutuse tegevus on käendada finantseerijate laene maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele. Eesmärk on käendustegevuse abil parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel. Käendusi antakse krediidi ja finantseerimisasutustele, hoiu-laenuühistutele ning ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele.

Käendusportfelli keskmiseks tulususeks on planeeritud **3,25%**. Käendustasusid on planeeritud saada **3,575 miljonit** eurot ehk 52% tuludest.

Käendusportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **110 miljonit** eurot ja maksimaalseks suuruseks **115 miljonit** eurot. Käendusportfelli kasvuks 2019. aastal on planeeritud 10 miljonit eurot ning väljastatavate käenduste mahuks prognoositakse **50 miljonit eurot**.

Käendusi on kahte tüüpi: proportsionaalne ja fikseeritud. Proportsionaalne käendus tugineb põhimõtetele, mis on kajastatud Euroopa Komisjoni garantiiteatises. Fikseeritud käendus on turupõhine ja käenduse hind kujuneb krediidasutuse poolt ettevõttele antud reitingust ja ettevõtte tagatistest laenule või käenduslepingule.

Käenduse andmisel on sihtasutusel võimalik alandada käendustasusid vähese tähtsusega abina või riigiabina. Abi andmisel tugineb sihtasutus Maaeluministeeriumi ning Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahel sõlmitud halduslepingu nr 297 muutmise lepingule nr 3.4-23/87 ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava). Abi andmine saab toimuda üksnes sihtasutuse omatulude vähendamise arvel. Riigieelarvelisi vahendeid sellise abi andmiseks ei ole planeeritud.

2. Laenamine

Laenamine on olnud sihtasutuse tegevuseks alates asutamisest ja see on üks sihtasutuse põhitegevustest, mis parandab väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel.

Laenuportfelli keskmiseks tulususeks on planeeritud 3,3%. Intressitulu laenudelt on planeeritud **1,564 miljonit** eurot, ehk 23% tuludest.

Sihtasutuse laenuportfelli keskmiseks suuruseks koos sihtfondide laenudega on planeeritud **87,66 miljonit** eurot ja eelarveaasta maksimaalseks laenuportfelli suuruseks on planeeritud **99,73 miljonit** eurot.

Planeeritud on anda 2019. aastal uusi laene kuni **30 miljonit** eurot. Sihtasutuse omakapitalist kuni **15 miljonit** eurot ja sihtfondide vahenditest kuni **15 miljonit** eurot.

Sihtasutus väljastab omakapitalist laene krediidi- ja finantseerimisasutustele, otselaene ettevõtetele, laene hoiumaandajatele ning laene mittetulundussektorile. Lisaks on võimalik anda ettevõtetele kapitalisüste, mis erinevad laenudest intressi ja tagatisvara poolest. 2019. aasta eelarves ei ole kapitalisüsteideks vahendeid planeeritud.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel laenamine on suunatud pigem väiksematele krediidi- ja finantseerimisasutustele, kellel võib olla probleeme kaasata oma ettevõtluslaenude tarbeks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna pakutavad mahud on liiga suured või ei oma nad kõrgeid rahvusvahelisi reitinguid.

Aasta keskmiseks laenuportfelli suuruseks on planeeritud 15,5 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 17,0 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda kuni **5,0 miljonit** eurot.

Laenuintress pankadele kujuneb vastavalt Euroopa Keskpannga refinantseerimismääradele, millele sihtasutus lisab vähemalt 0,5%.

Mittetulundussektori vajadus laenu järele on kasvanud seoses klastrite tegevuse alustamisega, sihtasutus plaanib 2019. aastal väljastada sektorile uusi laene **0,5 miljoni** euro ulatuses. Laene väljastatakse otse sihtasutusest, laenuintress on fikseeritud ning seotud tagatise olemasolu või selle puudumisega.

Hoiu-laenuühistu puhul on tegemist ühistulise vormiga, kus vahendeid kaasatakse oma liikmetelt ja laenatakse oma liikmetele. Hoiu-laenuühistute tegevuse arendamiseks antavad laenud aitavad kaasa investorvõrgustike arendamisele ehk võimaldavad arendada süsteemi, mille kaudu kaasatakse liikmete vabu vahendeid kohalike ettevõtjate laenuarvaks. Hoiu-laenuühistuid näeme ka kui võimalikke kaasfinantseerijaid Maaelu arengukava ja Euroopa kalandus- ja Merendusfondi vahendite kasutamisel. Uusi laene on planeeritud anda summas **0,5 miljonit** eurot.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks hoiumaandajatele ja mittetulundussektorile on planeeritud 1,75 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 2,0 miljoni euroni.

Sihtasutus annab **otselaene ettevõtetele** turutingimustel või vähese tähtsusega abi elemendiga. Uusi otselaene on planeeritud anda summas **5,0 miljonit** eurot, 2019. aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 18,0 miljoni euroni. Kuna osa otsuseid laenuandmise kohta on tehtud juba 2018. aastal ja laenude tegelik välja andmine võib toimuda 2019. aastal, saab uusi taotlusi menetleda summas kuni neli miljonit eurot. Arvestades laenuressursi vähesust, tuleks laenamist ettevõtetele piirata ning rahastada nende ettevõtete projekte, kellel on sihtasutusega eelnev laenu või käenduse suhe.

2016. aastal hakkas sihtasutus välja töötama korda (laenamise kava) eriotstarbeliste laenude väljastamiseks mitmekesisele sihtrühmale. Kava sai kinnituse Euroopa Komisjonis 2018. aasta augustis. Laenamise kava reguleerib laenamist turutingimustel ning riigiabi ja vähese tähtsusega abiga.

Käibekapitali laenud ettevõtetele (põuakahjustused)

Maaeluminister esitas 2018. aastal rahandusministeeriumile valitsuse reservfondist raha eraldamise taotluse, et luua võimalus põllumeestele soodsa laenu andmiseks põuast tingitud käibevahendite puuduse leevendamiseks ning toetada käendusi.

Vabariigi Valitsus otsustas 09.08.2018 korraldusega Maaelu Edendamise Sihtasutusele 20 miljoni euro eraldamise sihtkapitaliks, eesmärgiga leevendada põuakahjustuste mõjusid.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud 13,5 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 15,0 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda **4,0 miljonit** eurot. Kuna laenamiseks on eraldatud kindla otstarbega sihtkapital, on laenuandmise suurenemisel võimalik tõsta

laenuportfelli kuni 20,0 miljoni euroni.

Kapitalisüsti eesmärk on parandada ettevõtete omakapitali tagamaks nende jätkusuutlik tegutsemine. Kapitalisüstide rakendamine toimub erandjuhtudel üksnes varem väljastatud käendustele või laenudele ja ainult sihtasutuse nõukogu otsusel. Kehtivate Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määrustega seoses on võimalik anda kapitalisüste vähese tähtsusega abina. Kapitalisüsti andmisel lähtutakse abi taotlusest, abi andmist reguleerivatest õigusaktidest ning Maaeluministeeriumiga sõlmitud halduslepingust nr 3.4-23/87.

3. Investorvõrgustike arendamine ja kaasamine maaettevõtluse edendamiseks

Tegevuse eesmärk on alternatiivsete finantsvahendite kaasamise võimaluste pakkumine väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Lisaks sihtasutuse eelnevale tegevusele (Sihtasutuse meede „Tagatis ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele“), kus pakuti maaettevõtjate võlakirjadele ostu ja käendamist, on 2019. aastal planeeritud vahendeid ka loodava investeerimisfondi osakute ostuks.

Pikaajaliste finantsvarade (krediidiasutuste ja ettevõtjate võlakirjad, fondiosakud) keskmiseks suuruseks on 2019. aastal planeeritud 7,4 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse nende tõusu 10,0 miljoni euroni.

Uue tegevusena on 2019. aastal planeeritud soetada loodava investeerimisfondi (Maaettevõtlusfond) osakuid summas kuni 5,0 miljonit eurot. Planeeritud vahendite eesmärk on luua Maaelu Edendamise Sihtasutuse omakapitalist tehtava investeeingu ja erainvestorite vahendite kaasamise abil (pensionifondid ja teised investorid) erainvestori põhimõtetel tegutsev investeerimisfond. Investeerimisfond hakkaks pakkuma põllumajandus- ja kalandussektoritega seotud ettevõtjatele oma- ja käibekapitali, maade ostu rahastamist ning põllumaade pikaajalise rentimise ja müügi ning tagasiostu tehingute (Sale-and-leaseback) võimalusi.

Lisaks jätkab Maaelu Edendamise Sihtasutus tegevustega, mis aitaksid Eesti põllumajanduse ja kalanduse valdkonna ühises arengukavas 2021-2028 näha ette vahendid erakapitali osalusega investeerimisfondi (Maaettevõtlusfond) rahastamiseks. Investorvõrgustike arendamisse kaasame ka põllumajanduse ja kalanduse valdkonna ettevõtteid ja ettevõtjaid ühendavaid organisatsioone, kes aitaksid asutada või valida investeerimisfondi haldava äriühingu ning leida potentsiaalseid Maaettevõtlusfondi osakute ostjaid põllumajanduse ja kalandussektori ettevõtjate seast.

4. Sihtfondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus, ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi. Erinevate laenufondide haldamine võimaldab suurendada ning aktiveerida sihtasutuse laenugevust, vabastades samaaegselt sihtasutuse omakapitali laenudest. Vabanenud omakapitali saab sihtasutus ümber suunata oma põhitegevusele, milleks on võlakohustuste käendamine. Sihtfondide haldamise eest saab sihtasutus teenustasu vastavalt Maaeluministeeriumiga sõlmitud lepingule.

Sihtasutus haldab Maaeluministeeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi Kalanduse sihtfond). Kalanduse sihtfondi laekunud finantskorraldusvahendid on välja laenatud. Fondi laekuvad laenuintressid ning põhiosa tagasimaksed kanti 2016. aastal moodustatud käibevahendite fondi ja antakse välja uute laenudena. Kalanduse sihtfondi laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **5,7 mln** eurot ja uusi laene on planeeritud anda **1,0 miljonit** eurot.

MAKi alusel haldab sihtasutus alates 2016. aasta esimesest poolaastast MAKi rahastamisvahendit, mille maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on sõltuvuses Maaeluministeeriumi otsustest rahastada sihtfondi sissemaksid.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud 29,0 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 32,0 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda **7,0 miljonit** eurot. Planeeritud on saada MAKi sihtfondidesse täiendavaid sissemaksid summas **8,5 miljonit** eurot ning aasta lõpuks on sihtfondi suuruseks 38,55 miljonit eurot. Kuna laekumised toimuvad aasta teises pooles, jääb osade vahendite väljalaenamine 2020. aastasse.

Sihtasutus ja Maaeluministerium sõlmisid 17.01.2017 halduslepingu nr 16, millega sihtasutus haldab Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 (EMKF) rahastamisvahendeid, mille planeeritav maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on 15 miljonit eurot.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud 6,5 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 10,0 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda **7,0 miljonit** eurot. EMKF rahastamisvahendite sihtfondi on 2019. aastal planeeritud laekumine **4,6 mln** eurot ning aasta lõpuks on sihtfondi suuruseks **11,3 mln** eurot.

5. Nõuandeteenuse osutamine

Vastavalt 1. juulil 2015 Maaeluministeriumiga sõlmitud käsunduslepingule nr 180, osutab MES põllumajandusega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule riigipoolse toetusega nõustamisteenust käsunduslepinguga hõlmatud valdkondades. Lisaks sellele osutab MES turupõhiselt nõustamisteenuseid, mille eest tasub teenuse tellinud isik täies ulatuses ise. Nõuandeteenistuse 2019. aasta tuludeks on planeeritud **1 030 500 eurot**, millest 95% moodustavad käsunduslepinguga nr. 180 osutatavad nõuandeteenused ja 5% muud teenused. Prognoosi kohaselt jagunevad nõuandeteenused valdkondlikult 2019. aastal järgmiselt:

taimekasvatuse 25%,

toetuste taotlemine 25%,

loomakasvatuse 22%,

nõuetele vastavus 20%,

ettevõtte majandamine 3%

muud valdkonnad (töötervishoid, tööohutus, keskkond, mesindus, maaparandus, metsamajandus) moodustavad kokku ligikaudu 5% teenuste mahust.

Osaleme aktiivselt nõuandesüsteemi tuleviku kavandamisel, mis on päevakorras seoses põllumajanduse- ja kalanduse arengukava ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise strateegiakavade koostamisega uueks perioodiks. 2019. aasta tegevuste hulgas on tähtsal kohal olemasolevate nõustajate arendamine ning uute konsulentide värbamine ja väljaõpe. Esmatähtsana näeme põlvkonnavahetust, kuna paljud staažikad konsulendid lõpetavad lähiaastatel aktiivse nõustamise. Konsulendi kutse taotlemise eelduseks oleva nõustamismetoodika koolituse uus tsükkel algab 2019. aasta jaanuaris-vebruaris. Koostöös erialaliitude ja maakondlike tootjaorganisatsioonidega jätkame mentorlusprogrammi arendamist, koolitame tulevasi mentoreid ning valime uusi mentiisid.

MESil on alates 2016. aasta veebruarist õigus korraldada täiendkoolitusi „Täiskasvanute koolituse seaduse“ alusel ja tingimustel. Osaleme koos partneritega teadmussiirde pikaajalistes programmides, samuti teadmussiirde ja teavituse meetme 2019. aasta taotlusvoorudes taotledes toetust infopäevade korraldamiseks. Koostöös õppe- ja teadusasutustega viime läbi arendusseminare, mis annavad konsulentidele, mentoritele ja nõustamisteenuse osutamisega seotud MESi töötajatele ülevaade nõustamisvaldkondades toimunud arengutest, sh lõpetatud põllumajanduslikest rakendusuringutest ja rahvusvahelistest projektidest.

Tagame jätkuvalt nõustamisteenuse kättesaadavuse kõigis peamistes nõustamisvaldkondades ja üle kogu Eesti. Jätkame võimaluste otsimist tõhusaks koostööks ja ühiste huvide edendamiseks konsulentide ja nõuandeteenust osutavate ettevõtetega, kellega MESil täna koostöölepingud puuduvad.

Arendustegevuses pöörame senisest enam tähelepanu veebimaterjalide, *online* -teenuste ning erinevate interaktiivsete nõuandetoote arendamisele. Jätkub väliskoostöö Euroopa maamajanduse nõuandeteenistuste katusorganisatsiooni EUFRAS kaudu, mille liige MES on ning kahe- ja mitmepoolsena Soome nõuandeorganisatsiooniga ProAgria ning Läti ja Leedu nõuandeteenistustega.

6. Tunnustamine ja toetamine

Maaelu Edendamise Sihtasutusel on 2019. aastal tunnustamise ja toetamisega seotud tegevusteks planeeritud 60 000 eurot.

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustab maapiirkonna ettevõtjaid ning inimesi, kes on andnud panuse maaelu maine kujundamisele. Välja antakse järgmisi aunimetusi: parim lihaveisekarjakasvataja, parim piimakarjakasvataja, parim taimekasvataja, parim maamajanduseriala õpetaja, parim maamajanduseriala õpilane.

Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele on sihtasutus alates 2012. aastast maksnud ühekordset õpitoetust ning sellega planeeritakse ka 2019. aastal jätkata.

Koostöö mittetulundusühingute, ülikoolide, teadusasutuste, maamajanduskoolide ja ettevõtjatega on samuti oluline osa sihtasutuse igapäevasest tegevusest, mis aitab sihtasutusel ellu viia oma põhikirjalisi eesmärke.